

ملک سرکیم

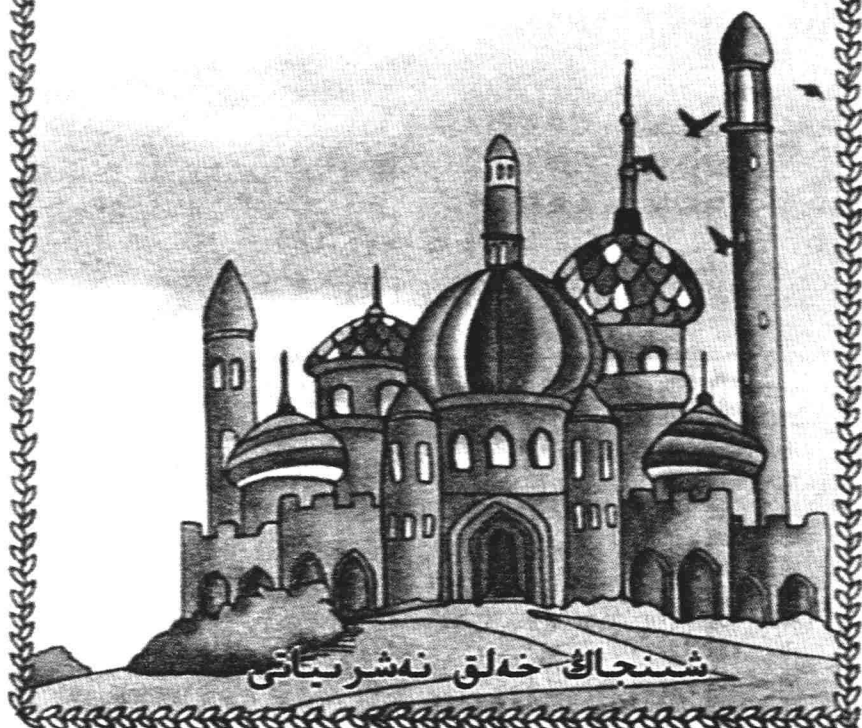

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

مىڭ بىر كىچە

⑤

تەرجىمە قىلغۇچى: پاتىگۈل مىجىت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

一千零一夜. 5/晓明编著;帕提古丽·米吉提译. —乌鲁木齐:
新疆人民出版社, 2003. 11(2008. 4 重印)

根据上海人民美术出版社 2001 年 4 月汉文版译出。

ISBN 978-7-228-08401-2

I. 一… II. ①晓…②帕… III. 民间故事—作品集—阿拉伯半岛
地区—维吾尔语(中国少数民族语言)

IV. 1371.73

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2003)第 099966 号

一千零一夜 (5)

(少儿版)

责任编辑	艾合买提·伊明
责任校对	赛娜瓦尔·依布拉音
出版发行	新疆人民出版社
电 话	(0991)2827472
地 址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮 编	830001
经 销	新疆维吾尔自治区新华书店
印 刷	乌鲁木齐八家户彩印厂
开 本	880×1230 毫米 1/32
印 张	2.75
版 次	2003 年 11 月第 1 版
印 次	2008 年 4 月第 2 次印刷
印 数	4001—9000
定 价	5.50 元

بۇ كىتاب شاڭخەي خەلق گۈزەل سەنئەت نەشرىياتىنىڭ 2001 - يىل 4 - ئاي 1 - نەشرى ، 2001 - يىل 4 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن تاللاپ تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى .

مىڭ بىر كىچە (5)

(بالىلار نۇسخىسى)

تۈرگۈچى : شاۋمىڭ

تەرجىمە قىلغۇچى : پاتىگۈل مىجىت

مەسئۇل مۇھەررىرى : ئەخمەت ئىمىن

مەسئۇل كوررېكتورى : سەنئەت ئىبراھىم

مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى : مەمەت نەۋبەت

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تېلېفون : 0991-2827472

ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر

پوچتا نومۇرى : 830001

ساتقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

باسقۇچى : ئۈرۈمچى باجياخۇ رەڭلىك باسما زاۋۇتى

فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى : 2.75

نەشرى : 2003 - يىلى 11 - ئاي 1 - نەشرى

باسمىسى : 2008 - يىلى 4 - ئاي 2 - بېسىلىشى

تىراژى : 4001-9000

كىتاب نومۇرى : ISBN 978-7-228-08401-2

باھاسى : 5.50 يۈەن

مۇندەرىجە

ئەلى بابا بىلەن قىرىق قاراقچى..... 1

ھۈسلەت بىلەن ئەركىلمەتنىڭ ھېكايىسى ... 54

64 لەتپە ئېيتالايدىغان كارىي

74 سودىگەر، ئىشك باققۇچى ۋە بالا

ئەلى بابا بىلەن قىرىق قاراقچى

بۇرۇنقى زاماندا، پارس ئېلىنىڭ بىر شەھىرىدە ئىككى ئاكا - ئۇكا ياشايدىكەن، چوڭىنىڭ ئىسمى قاسىم، كىچىكىنىڭ ئىسمى ئەلى بابا ئىكەن. ئۇلارنىڭ دادىسى ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن ئاكا - ئۇكا ئىككىسى ئۆي ئايرىپ چىقىپ غۇربەتچىلىكتە ياشاپتۇ.

كېيىن قاسىم بىر باي سودىگەرنىڭ قىزى بىلەن توي قىلىپ، شۇ شەھەردىكى ئەڭ چوڭ بايلارنىڭ قاتارىدىن ئورۇن ئاپتۇ.

ئەلى بابا بىر نامرات ئادەمنىڭ قىزىنى ئېلىپ،
بۇرۇنقىغا ئوخشاشلا كەمبەغەلچىلىك ئىچىدە ياشاپتۇ. ئۇنىڭ
بار - يوق بىساتى ئۈچ ئېشەك ئىكەن. ئەلى بابا ھەر كۈنى
ئاشۇ ئۈچ ئېشەكنى ھەيدەپ بېرىپ تاغدىن ئوتۇن ئەكىلىپ
ساتىدىكەن، ئوتۇن سېتىپ تاپقان ئازغىنە پۇل بىلەن روز-
غارىنى قامدايدىكەن.

ئەلى بابا بەكمۇ نامرات بولسىمۇ، مەجەزى ئوچۇق -
يورۇق، قانائەتچان بولغاچقا، ئەتىدىن - كەچكىچە كۈلۈپلا
يۈرىدىكەن. ئۇنىڭ ئايالىمۇ ۋاپادار، ئىشچان ھەم زېرەك ئىد-
كەن. ئەر - خوتۇن ئىككىسى موھتاجلىق ئىچىدە ئۆتسىمۇ،
خۇشال - خۇرام، بەختلىك ياشايدىكەن.

بىر كۈنى، ئەلى بابا ئادىتى بويىچە تاغقا ئوتۇن كەس-
كىلى چىقىپتۇ، كەچقۇرۇنغىچە چوڭ - چوڭ ئۈچ دۆۋە
ئوتۇن كەسلەپتۇ. ئۇ كەسكەن ئوتۇنلىرىنى ئېشەكلەرگە ئار-
تىپ، تارتىپ باغلاپ، ئەمدىلا تاغدىن چۈشەي دەپ تۇرۇشىغا،

يىراقتىن قىيقاس - چۇقان ۋە ئاتلارنىڭ دۈپۈر - دۈپۈرى
ئاڭلىنىپتۇ.

ئەلى بابا بۇنىڭدىن چۆچۈپ كېتىپتۇ. چۈنكى، بۇ چەت
تاغقا ئاندا - ساندا كېلىدىغان ئوتۇنچىلاردىن باشقا ھېچكىم
ئاياغ باسمايدىكەن. شۇڭا، ئۇ نېرى - بېرىسىنى ئويلاپ
ئولتۇرمايلا ئېشەكلىرىنى بىر دەرەخلىككە ھەيدەپ كىرگۈ-
زۇۋىتىپ، ئۆزى بىر تۈپ دەرەخنىڭ ئۈستىگە چىقىۋاپتۇ.

ئۇ چوڭلاردىن بۇ تاغدا قاراقچى بار، دەپ ئاڭلىغان، ئەمما
ئۆز كۆزى بىلەن كۆرمىگەنىكەن. شۇڭا، ئۇلار قاراقچىمۇ، ئە-
مەسمۇ، ئىشقىلىپ ئۆزىنى دالدىغا ئېلىشنى توغرا تېپىپتۇ.

ھەش - پەش دەپ -

گۈچە بىر تۈپ ئاتلىق
تاغ يولىدىن ئۇچقاندا -
دەك چېپىپ كېلىپ،
دەل ئەلى بابا چىقىد -
ۋالغان دەرەخنىڭ
ئاستىدا توختاپتۇ. ئە-
لى بابا ئۆزىنى قېلىن
يوپۇرماقلارنىڭ دالدى-
سىغا ئاپتۇ.

بۇ چىرايىدىن
ياۋۇزلۇقى چىقىپ
تۇرغان، بەستلىك ئا-
دەملەر قوللىرىدا ئې-
غىر بوپلارنى كۆ-
تۈرگىنىچە ئاتلىرىد-
ىن چۈشۈپتۇ. ئۇلار

قاقاقلاپ كۈلۈشۈپ، بىر - بىرىگە چاقچاق قىلىشقا باشلاپتۇ.
ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن بىرى:

— بۈگۈن تەلىيىمىز ئىجەب ئوڭدىن كەلدى دېسە. بۇ.

لىغانلىرىمىزنىڭ ھەممىسى قىممەت باھالىق نەرسىلەر ئىدەكەن، — دېسە، يەنە بىرى قوپۇپ:

— بۇ سودىگەرلەر خېلى ياۋاش ئىكەن، ئۆزلىرىنى

ئۇپرىتىپ ئولتۇرمايلا پۇل - ماللىرىنى بېرىۋەتتى. بولمىسا
ئۇلارنى قىرىۋېتەتتۇق، — دەپتۇ.

قاراقچى دېگەن قاراقچى - دە! ئەلى بابا قورققىدە.

ئىدىن چوڭراقمۇ تىنالماي يوشۇرۇنۇپ تۇرۇپتۇ. ھې.

لىمۇ ياخشى، ۋاقتىدا دەرەخكە يامىشىپ چىقىۋاپتۇ،

بولمىسا ئۈچ ئېشەكنى زىيان تارتقانى ئاز دەپ،

ئۆزىمۇ جېنىدىن ئايرىلاركەن.

قاراقچىلار ئاتلىرىنى باغلاپ

قويۇپ، دەرەخنىڭ يېنىدىكى

چوڭ قورام تاشنىڭ

ئالدىغا كەپتۇ. بۇ

تاشنى ئەلى بابا

قانچە قېتىم كۆرگەنلىكىنى سا.

ناپ بېرەلمەيدىكەن. ئۇنىڭ ئۈچۈن

بۇ تاش تاغدىكى باشقا تاشلارغا

ئوخشاشلا تولىمۇ ئادەتتىكىچە تاش ئىكەن.
شۇ ئەسنادا، قاراقچىلارنىڭ كاتتىۋېشىغا ئوخشاپ كې-
تىدىغان بىر قاراقچى ئالدىغا ئىككى قەدەم ئېلىپ، تاشقا
قاراپ:
— كۈنجۈت، كۈنجۈت! ئاچ ئىشكىنى! — دەپ ۋارقى-
راپتۇ.

دەل شۇ چاغدا، ئاجايىپ غەلىتە ئەھۋال يۈز بېرىپتۇ.
بىر پۈتۈن كۆرۈنىدىغان قورام تاش يېرىلىپ ئادەملەر پاتقۇ-
دەك يېرىق ئېچىلىپتۇ. قاراقچىلار ئولجىلىرىنى كۆتۈرۈشۈپ
يېرىقتىن كىرىپ كېتىپتۇ. ئەڭ ئاخىرقى بىر قاراقچى
كىرىپ بولغاندا، يېرىلغان تاش قايتىدىن ھىملىشىپ

ئەسلىگە كېيىن قايتىدۇ.

ئەلى بابا غارنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتكەن قاراقچىلارنى سانايتىكەن، دەل قىرىق چىقىپتۇ، ئۇ يەنىلا يوشۇرۇنۇپ تۇرغان يېرىدە دېمىنىمۇ چىقارماستىن جىمجىت تۇرۇپتۇ. ئۇ بۇ قاراقچىلارنىڭ يەنە نېمە ھۈنرىنىڭ بارلىقىنى ئاڭلىدى. خىجە كۆرۈپ بېقىش قارارىغا كەپتۇ.

ئالاھىدە بىر ئاش پىششىق ۋاقىتتىن كېيىن غارنىڭ ئالدىنى توسۇپ تۇرغان قورام تاش يەنە يېرىلىپ، قۇرۇق قول قاراقچىلار بىرىنىڭ كەينىدىن بىرى چىقىپ كەپتۇ. ئەڭ ئاخىرقى بىر قاراقچى چىقىپ بولغاندا، قاراقچىلارنىڭ ھېلىقى كاتتىۋېشى:

— كۈنجۈت، كۈنجۈت! ئەت ئىشكىنى! — دەپ ۋارقىدى. رىغانىكەن، ھېلىقى قورام تاش قايتىدىن ھىملىشىپ قاپتۇ. ئۇ ئىشلاردىن كېيىن قاراقچىلار ئاتلىرىغا مىنىپ يېنىشى ئولجا تېپىش ئۈچۈن كەلگەن يولى بىلەن توپا-چاڭ تۈزۈتىنىچە چېپىپ چىقىپ كېتىپتۇ.

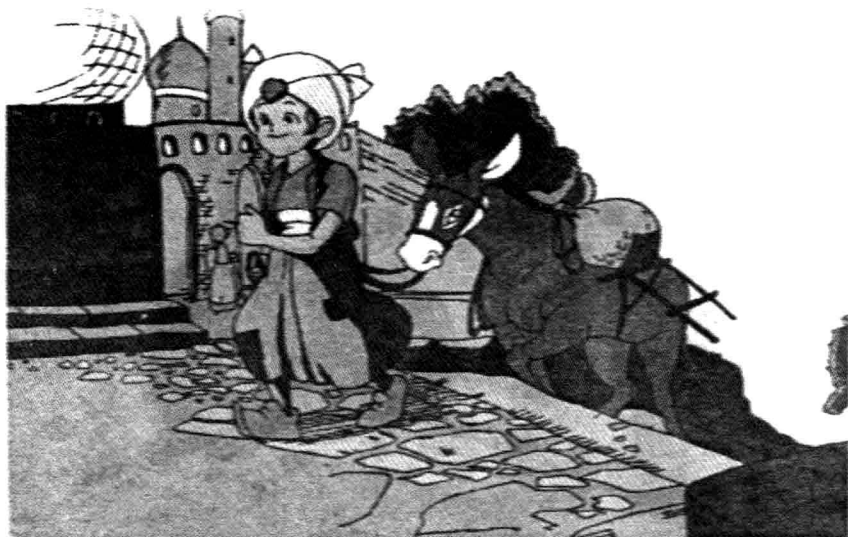
ئاتلارنىڭ ئوپۇر - توپۇرى بارا - بارا يىراقلاپ ئاخىر
ئاڭلانماي قاپتۇ. ئەلى بابا دەرەختتىن چۈشۈپ غارنىڭ ئالدىغا
بېرىپتۇ، ئاندىن قاراقچىلارنىڭ كاتتىمۇپىشىنى دوراپ توۋلاپتۇ:
— كۈنجۈت، كۈنجۈت! ئاچ ئىشىكنى!

ئۇنىڭ ئاۋازى پەسلەپ تۇرۇشىغا ھېلىقى قورام تاش
يېرىلىپ ئىككى قاناتلىق ئىشىككە ئايلىنىپتۇ.

ئەلى بابا ئاستا مېڭىپ غارنىڭ ئىچىگە كىرىپتۇ. ئۇ
غارغا كىرىپ شۇنى كۆرۈپتۇكى، بۇ تولىمۇ ئىچكىرى ھەم
يوغان غار بولۇپ، غارنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر تۇڭلۇك بار ئىدى.
كەن. ئاشۇ تۇڭلۇكتىن چۈشكەن يورۇق غارنىڭ ئىچىنى
يورۇتۇپ تۇرىدىكەن.

ئۇ غارنىڭ تۆت تەرىپىگە قاراپ، ھەيرانلىقتىن ئاغزىنى
ئېچىپلا قاپتۇ.

غارنىڭ ئىچىدە دۆۋە - دۆۋە ئالتۇن - كۈمۈش، جاۋا -
ھىرلار، توپ - توپ ئەتىلەس، شايى، يۆگەم - يۆگەم

زىلچا - گىلەم، ئىشقىلىپ بۇ دۇنيادا بارلىكى ئېسىل نەر -
سىلەرنىڭ جىمىسى تېپىلىدىكەن. كۆپلۈكىدىن ئۇلارنىڭ
سانىنىمۇ ئالغىلى بولمايدىكەن. ئەلى بابا ئىچىدە، ھە، بۇ
ئەسلىدە قاراقچىلار بۇلىغان بايلىقلىرىنى ساقلايدىغان خەزىنە
ئىكەن، ئۇلار مەڭگۈ ھېچكىم بىلەلمەيدۇ، دەپ ئويلىغان
ئەپسۇننى مېنىڭ بىلىۋېلىشىمنى خىيالىغىمۇ كەلتۈرمە -
گەن بولغىدى، دەپ ئويلاپتۇ.

ئەلى بابا ئاستا يولغا راۋان بولماقچى بوپتۇ، لېكىن
تۇرۇپلا: «بۇ بايلىقلارنىڭ ھەممىسى قاراقچىلار بۇلاپ كەلگەن
ھارام ماللار، ئۇلار ئەمگەك قىلىپ تاپقان نەرسىلەر بولمە -
غاندىكىن، مەنمۇ ئازراق ئەكىتىپ تىرىكچىلىكىمگە ياماق
قىلسام بولمامدۇ» دەپ ئويلاپتۇ.

ئۇ يېسە ئاش قىلغىلى، كىيسە كىيىم قىلغىلى بول -
مايدىغان نەرسىلەرگە قاراپمۇ قويماپتۇ. ئۇنىڭ ئۆيىدە ئەڭ
كەمچىل نەرسە پۇل ئىكەن. شۇڭا ئۇ، نەچچە خالىتىنى

تېپىپ، ئۇنىڭ ئىچىگە لىق تىللا قاقچىلاپتۇ. ئۇلارنى ئېلىپ
غارنىڭ ئىشىكىگە كەلگەندىن كېيىن تەمتىرىمەستىن:

— كۈنجۈت! كۈنجۈت! ئاچ ئىشىكنى! — دەپ توۋلاپتۇ.

غارنىڭ ئىشىكى ئېچىلىپتۇ. ئەلى بابا خالىتىلارنى
غارنىڭ سىرتىغا ئاچىقىۋالغاندىن كېيىن، يەنە:

— كۈنجۈت، كۈنجۈت! ئەت ئىشىكنى! — دەپ توۋلاپ.

تىكەن، غارنىڭ ئىشىكى يېپىلىپ قاپتۇ.

ئەلى بابا كىشىلەرنىڭ كۆزىدىن قاقچۇرۇش ئۈچۈن، تىللا
قاقچىلانغان خالىتىلارنى ئوتۇننىڭ ئارىسىغا تېگىپ، ئېشەك-
لىرىنى ھەيدەپ تاغدىن چۈشۈپتۇ.

ئۇ شەھەرگە كىرگەندىن كېيىن بۇرۇنقىدەك ئوتۇنغا
خېرىدار چاقىرىپ كۈچمۈكۈچا ۋارقىراپ يۈرمەستىن، ئۇ-
دۇل ئۆيىگە كەپتۇ.

ئايالى ئېشەكلەرنىڭ ئاياغ ئاۋازىنى ئاڭلاپ يۈگۈرۈپ
ھويلىغا چىقسا، ئېرى ئوتۇنلارنىڭ ئارىسىدىن خالتا - خالتا
تىللالارنى ئېلىۋاتقۇدەك. بۇنى كۆرگەن ئايال يۈرىكى قېپىد-
دىن چىقىپ كەتكۈدەك قورقۇپ كېتىپتۇ. ئەسلىدە ئۇ ئېرىم
يوقسۇزلۇققا چىدىماي بىرەرنى ئۆلتۈرۈپ، ئۇنىڭ پۇلىد-
رىنى بۇلىغان ئوخشايدۇ، دەپ قالغانىكەن.

ئەلى بابا ئايالىغا، بۇ پۇللار ھەقىقەتەن ھارام، بىراق
ئۇنى مەن ئەمەس، قاراقچىلار بۇلىغان، دەپ چۈشەندۈرۈپ،
كۆرگەنلىرىنى ئۇنىڭغا سۆزلەپ بېرىپتۇ.

ئايالىنىڭ خاپىلىقى بىلەن قورقۇنچى شۇ ھامان تارقىلىپ،
ئۇنىڭ ئورنىنى خۇشاللىق ئاپتۇ. ئۇ ئېرىگە ياردەملىشىپ
تىللالارنى ئۆيىگە ئەكىرىشىپ بېرىپتۇ.

ئۇلار تىللالارنى كىگىزگە تۆكۈپتىكەن، ئەسكى كى-
گىزنىڭ يۈزىنى كۆرگىلى بولماپتۇ. ئەلى بابا تىللالارغا

قاراپ چوڭقۇر ئويلانغان ھالدا:

— بۇ پۇللار بىلەن باي - باياشات ياشىيالايمىز. ھا-
زىردىن باشلاپ دۇنيادەپىنە تاغدەك دۆۋىلەكلىك ئۇ خەزىنە
بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتىمىز يوق. ئۇنىڭ ئىچىدىكى
بايلىقلارغىمۇ ھەرگىز كۆزىمىزنى قىزارتمايمىز. ئۇلارنى
پاك - پاكىز ئۇنتۇپ، خۇدانىڭ مۇشۇ بەرگىنىگە شۈكۈر قىل-
لىپ كۈنىمىزنى ئۆتكۈزەيلى، — دەپتۇ.

ئەلى بابانىڭ ئايالىمۇ ئۇنىڭ گېپىگە قوشۇلۇپتۇ. ئۇمۇ
ئېرىنىڭ خەتەرگە يەنە تەۋەككۈل قىلىشىنى خالىمايدىكەن.
مۇشۇ پۇلمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئاجايىپ جىق پۇل ئىكەن. ئۇ
ئېرىنىڭ گەپلىرىگە قۇلاق سالغاچ ھەدەپ تىللا ساناۋاتقاندا-
كەن.

بۇنى كۆرگەن ئەلى بابا كۈلۈپ كېتىپ:

— بولدى، سانىمايلا قوي، بۇنچە جىق تىللانى قانچە
كۈندە ساناپ بولسەن؟ ھازىر بىر ئورەك كولاپ ئۇلارنى
دەرھال كۆمۈپ قويايلى، بىرەرى كۆرۈپ قالمىسۇن يەنە، —
دەپتۇ.

ئايالى ئېرىنىڭ گەپلىرىنىڭ تولىمۇ ئورۇنلۇق ئىكەن-
لىكىنى ھېس قىپتۇ. ئەمما، بۇنچە جىق پۇلنى ئۇ ئۆمرىدە
كۆرۈپ باقمىغاچقا، زادى قانچىلىك پۇلى بارلىقىنى ئېنىق
بىلمىسە، ئۇنىڭ كۆڭلى زادىلا ئارام تاپمايدىغاندەك بىل-
نىپتۇ. ئۇ ئەلى باباغا:

— ئالدىرماي تۇرىڭە، كۈرە ئەكىرىپ بۇلارنى بىر ئۆل-
چەپ باقاي. زادى قانچىلىك پۇلىمىز بارلىقىنى بىلىۋالغان-
دىن كېيىن كۆمۈۋەتسەكمۇ ئۆلگۈرىمىزغۇ، — دەپتۇ.

